

Blaaskatheter

U heeft een katheter in uw blaas of krijgt deze binnenkort.
In deze folder informeren we u over het inbrengen van de katheter en hoe u deze kunt verzorgen.

Een blaaskatheter

Een blaaskatheter is een slangetje in de urinebuis dat de urine vanuit de blaas afvoert. De meest voorkomende reden om een blaaskatheter te plaatsen is wegens urineretentie. Dit is het niet of gedeeltelijk uitplassen, waardoor er urine in de blaas achterblijft. Daarnaast is een katheter soms nodig na een operatie aan de urinewegen om het operatiegebied goed te laten genezen. Voor aan de top van de katheter zit een ballon. Na het inbrengen van de katheter wordt de ballon gevuld met water.

De ballon zorgt ervoor dat de katheter op zijn plek blijft zitten. Aan het uiteinde van de katheter zit de opvangzak of een kraantje.

Het inbrengen van de katheter

Het inbrengen van de katheter gebeurt in een behandelkamer bij de poli Urologie of op de verpleegafdeling. U kleedt zich van onderen uit. Uw bovenkleding kunt u aanhouden. De verpleegkundige maakt de uitgang van uw urinebuis schoon. Hierna wordt een verdovende gel in uw urinebuis aangebracht. Dit kan een branderig gevoel geven. Vervolgens brengt de verpleegkundige de katheter via de urinebuis in uw blaas. Het inbrengen van de katheter is niet pijnlijk, maar kan wel een onaangenaam gevoel geven. Vervolgens wordt de ballon via het slangetje langzaam met water gevuld. Het inbrengen van de katheter duurt ongeveer tien minuten.

Daarna heeft u een gesprek met de verpleegkundige. U krijgt uitleg over de omgang en de verzorging van de katheter.

De dagelijkse verzorging

U verzorgt de katheter dagelijks. Zo voorkomt u dat er een infectie zoals een blaasontsteking kan ontstaan. Ga als volgt te werk:

- Was uw handen voor en na het verwisselen van het kraantje of de opvangzak.
- Was elke dag het gebied rondom uw urinebuis goed met water (mannen ook onder de voorhuid). U kunt met de katheter gewoon douchen.
- Waar de katheter het lichaam uitgaat, kan wat afscheiding (slijm) ontstaan. Hier hoeft u zich geen zorgen om te maken. U kunt dit met een washand zonder zeep wegwassen.
- Drink minimaal 2 liter vocht per dag. Dit helpt een blaasontsteking te voorkomen. Ook voorkomt het verstopping van de katheter.
- Draag of hang de opvangzak altijd lager dan de uitgang van de katheter. Zo kan de urine goed aflopen.
- Vermijd trekken aan de katheter. Dit kan de blaas beschadigen.

De verpleegkundige van de polikliniek zal u de verzorging omtrent de katheter uitleggen. Als u de katheter niet zelf kunt verzorgen, kan uw partner, familielid of mantelzorger dit leren. Een andere mogelijkheid is om thuiszorg in te schakelen voor het verwisselen van de opvangzakken.

Opvangsysteem

U draagt overdag en 's nachts verschillende opvangzakken. Overdag draagt u een katheter met een kraantje of een kleine opvangzak. Als u een kraantje draagt, gaat u om de drie uur naar het toilet om de blaas te legen. U draait daar het kraantje open en laat de urine weglopen. Vervolgens draait u het kraantje weer dicht.

Wanneer u een opvangzak heeft, draagt u deze met twee klittenbanden om uw been. De opvangzak wordt een beenzak genoemd. De beenzak heeft een beperkte inhoud. Overdag leegt u het zakje via het kraantje onderaan de beenzak. Dit kunt u gewoon boven een toilet doen.

's Nachts doet u een grote opvangzak aan het kraantje of aan de beenzak. Deze zak wordt de nachtzak genoemd. De nachtzak past met een ophangstelsel aan uw bedrand. Als dit niet past, kunt u de nachtzak in een emmer naast uw bed leggen. De nachtzak leegt u via het kraantje in het toilet.

De katheter moet de urine goed kunnen afvoeren. Zorg daarom dat de opvangzak altijd lager hangt dan de uitgang van de katheter. Probeer te voorkomen dat het slangetje knikt.

U krijgt een pakket met zakjes en andere materialen mee voor thuis. Bij dit pakket zit ook informatie over het bestellen van nieuwe opvangzakken.

Verwisselen van opvangzak, kraantje en nachtzak

Was voor iedere wissel uw handen en was als u klaar bent met de handeling nogmaals uw handen.

Verwisselen van opvangzakken

- U legt de nieuwe zak klaar en verwijdert het afsluitdopje.
- U knijpt met uw vingers het uiteinde van de katheter dicht. Met uw andere hand pakt u het aansluitpunt van de opvangzak die u wilt vervangen vast.
- U maakt een heen en weer draaiende beweging, waardoor de opvangzak loskomt van de katheter.
- U kunt nu de nieuwe opvangzak op de katheter aansluiten. Dit doet u door het aansluitpunt van de nieuwe opvangzak stevig in het uiteinde van de katheter te drukken.

Verwisselen van kraantje

- U legt het nieuwe kraantje klaar.
- U knijpt met uw vingers het uiteinde van de katheter dicht. Met de andere hand pakt u het kraantje dat u wilt vervangen vast.
- U maakt een heen en weer draaiende beweging, waardoor het kraantje loskomt van de katheter.
- U kunt nu het nieuwe kraantje op de katheter aansluiten. Dit doet u door het aansluitpunt van het kraantje stevig in de katheter te drukken.

Aansluiten van de nachtzak

- U legt de nachtzak klaar en verwijdert het afsluitdopje.
- U sluit de nachtzak aan op het uiteinde van de beenzak of op het uiteinde van het kraantje. Dit doet u door het aansluitpunt van de nachtzak stevig in het uiteinde van de beenzak (of het kraantje) te drukken.
- Vervolgens zet u het kraantje van de beenzak (of het kraantje) open, zodat de urine naar de nachtzak kan lopen.
- U hangt de nachtzak met het rekje naast uw bed of u plaatst deze in een emmer naast het bed.
- U kunt de klittenbanden om uw been eventueel 's nachts losmaken.

Verwijderen van de nachtzak bij gebruik van beenzak

- Doe de klittenbanden weer om uw been als u deze los had.
- Zet het kraantje van de beenzak dicht.
- U pakt het aansluitpunt van de nachtzak in uw ene hand vast en het uiteinde van de beenzak in uw andere hand.
- U maakt een heen en weer draaiende beweging, waardoor de nachtzak loskomt van de beenzak.

Verwijderen van de nachtzak bij gebruik van kraantje

- Zet het kraantje dicht.
- U pakt het aansluitpunt van de nachtzak in uw ene hand vast en het uiteinde van het kraantje in uw andere hand.
- U maakt een heen en weer draaiende beweging, waardoor de nachtzak loskomt van het kraantje.

Schoonmaken van de opvangzakken

Nadat u een opvangzak heeft losgemaakt, leegt u deze in het toilet. Vervolgens spoelt u de zak door met koud water. Houd hiervoor het uiteinde van de slang onder de kraan. Laat de zak drogen, totdat u deze weer gaat gebruiken. U zet het kraantje dicht, voordat u de opvangzak weer aansluit.

Gebruik van de opvangzakken

De beenzakken en de nachtzakken kunnen meerdere dagen achter elkaar gebruikt worden. U moet de zakjes minimaal één keer per week verwisselen. Wanneer de urine bloederig of vies is, verwisselt u de zakken vaker. Als de zakken bijna op zijn, kunt u nieuwe bestellen bij de leverancier. Dit wordt volledig vergoed door uw zorgverzekeraar.

Verwisselen van de katheter

De katheter kan meestal zes tot acht weken blijven zitten. Dit hangt af van het soort katheter. De katheterwissel gebeurt bij u thuis of bij de poli urologie.

Het vervangen van de katheter gebeurt als volgt:

- De ballon in uw blaas wordt geleegd via het ventiel.
- Vervolgens wordt de katheter verwijderd.
- De nieuwe katheter wordt op dezelfde manier ingebracht als de eerste keer.

Vindt de katheterwissel plaats in het ziekenhuis? Dan maakt u op de poli Urologie een afspraak voor de katheterwissel.

Verwijderen van de katheter

De uroloog bepaalt wanneer de katheter eruit mag. Dit varieert van één week tot enkele maanden. U maakt op de poli Urologie een afspraak voor het verwijderen van de katheter.

Mogelijke complicaties

Bij een katheter kunnen een aantal complicaties optreden.

Neem contact op met de poli Urologie in geval van:

- *Een bloeding in uw blaas die niet vanzelf stopt.* Een bloeding kan direct optreden, nadat de katheter ingebracht is. Deze bloeding stopt meestal vanzelf. Een enkele keer kan een spontane bloeding in uw blaas ontstaan.
- *Een blaasontsteking.* Een katheter geeft een verhoogde kans op een blaasontsteking. U merkt dit aan een pijnlijk gevoel in de blaas. De urine kan troebel zijn en u kunt een temperatuursverhoging (38,5 °C of hoger) hebben.
- *Verstopping van de katheter die u niet kunt verhelpen.* Controleer eerst of er geen knik in een slangetje of in de opvangzak zit. Als dit niet het geval is, kan spoelen van de katheter of het vervangen van de katheter noodzakelijk zijn.
- *Lekkage van urine langs de katheter.* Het spoelen van de katheter kan nodig zijn. De lekkage van urine kan ook door blaaskrampen worden veroorzaakt. Hierbij wordt urine naast de katheter geperst. De uroloog schrijft dan medicijnen voor tegen de blaaskrampen.
- *Als het ballonnetje in de blaas beschadigd is of als er te hard aan de katheter getrokken is,* kan de katheter eruit vallen. In dit geval moet er een nieuwe katheter worden ingebracht.

Vragen

Heeft u nog vragen over uw behandeling en/of de katheter, dan kunt u altijd contact opnemen met de poli Urologie, telefoonnummer (0475) 38 22 41.

Laurentius Ziekenhuis
Mgr. Driessenstraat 6
(hoofdingang bereikbaar via de Oranjelaan)
6043 CV Roermond
www.lzr.nl

Patiëntencommunicatie Laurentius Ziekenhuis
34276810 - Urologie - september 2021